

УДК 378.046.4:614.253.1/2:616.31(049.3)

В.І. Куцевляк, М.Г. Щегольова, Т.Г. Кролівець

Харківська медична академія післядипломної освіти

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА ЇЇ ОЦІНКА КУРСАНТАМИ ЦИКЛІВ

Висвітлено питання актуальності розвитку післядипломної освіти та необхідність втілення в практику системи дистанційної освіти. Охарактеризовано основні проблеми, пов'язані з забезпеченням матеріальної бази для організації дистанційної освіти. Підсумовано результати анкетного опитування курсантів циклів післядипломної освіти на кафедрі стоматології дитячого віку, ортодонції та імплантології. Проаналізовано основні моменти сприйняття рівня очікуваної інформативності під час проходження підвищення кваліфікації на циклах кафедри. Вивчено мотивацію лікарів до участі в циклах підвищення кваліфікації. Показано, що переважна більшість лікарів не має спонукальної причини до проходження підвищення кваліфікації на циклах післядипломної освіти. Вони не вбачають цінності в теоретичному засвоєнні матеріалу, а більш охоче долучаються до практичних занять для обміну досвідом.

Ключові слова: *післядипломна освіта, дистанційна освіта, оцінка освіти, очікувана інформативність, мотивація.*

Сучасні тенденції у розвитку української медицини вимагають радикальних змін у підготовці й перепідготовці лікарів. Проблемні питання забезпечення та контролю якості післядипломної підготовки лікарів залишаються актуальною темою обговорення у колах працівників вищої школи і компетентної медичної громадськості [1–3].

Впровадження сучасних елементів дистанційного навчання свідчить, що дистанційні технології створюють нові можливості в післядипломній підготовці спеціалістів, значно оптимізують навчальний процес та дозволяють проводити лекції для більш широкого кола слухачів, які знаходяться на значній відстані один від одного. Практичне впровадження даних технологій вимагає подальшого опрацювання вибору оптимальних форм організації навчання [4, 5], адже під час дистанційного навчання постає питання якості контролю відвідування занять та рівня сприйняття інформації. За таких обставин досить складно налагодити контакт з курсантами та вчасно вносити корективи в інформацію, яка може бути сприйнята як некоректна. Окрім того, багатоканальність інформації потребує її концентрації та адаптації до професійних потреб, вимагає навиків використання сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій у щоденній професійній практиці.

І, звичайно ж, постає питання забезпечення необхідною апаратурою на місцях навчання в умовах обмеженого фінансування навчальних закладів.

Мета роботи – теоретико-практичний аналіз проблеми організації післядипломної освіти лікарів, а саме очікуваної інформативності циклів підвищення кваліфікації курсантами циклів.

Матеріал і методи. Була розроблена анкета для курсантів циклів підвищення кваліфікації, яка містила низку запитань щодо причин, котрі спонукали прийти на навчання, власних очікувань від цих курсів, переваг у способах і методах навчання. Опитування проводилося в перший день циклу, анонімно, для отримання більш достовірної інформації. В ньому взяли участь 463 особи віком від 24 до 55 років.

Результати. Аналіз анкет показав, що переважна більшість слухачів (78 %) стає учасником післядипломної освіти лише через зовнішні обставини («прийшов час», «сказало керівництво», «зателефонували в п'ятницю, що в понеділок маю йти на курси», «я збиралася йти навесні, але мене відправили чомусь зараз», «потрібно пройти курси, бо скоро буде атестація»). Лише 7 % слухачів самостійно визначилися із терміном курсів, ознайомилися з календарним планом циклів спеціалізації й

© В.І. Куцевляк, М.Г. Щегольова, Т.Г. Кролівець, 2015

удосконалення лікарів у ХМАПО на поточний рік і з готовністю включилися у навчання.

Досить цікавими виглядають очікування курсантів. З різних причин потрапивши на курси, більшість з них (78 %) намагалися скористатися ситуацією, щоб «дізнатися про щось новеньке», «обговорити з колегами професійні проблеми», «побути на практиці і подивитися, як працюють інші», «познайомитися зі своїми колегами», «пересвідчитися, що працюю правильно», «відпочити від рутинної роботи». На запитання щодо способів навчання 95 % слухачів відповіли, що віддають перевагу практичним заняттям на базах кафедри, не вбачаючи для себе якоїсь користі від занять в аудиторії, і лише 5 % побажали побути на лекціях.

Слід зазначити, що абсолютно всі курсанти повідомили, що постійно займаються самоосвітою: вивчають статті в професійних виданнях, відвідують численні платні науково-практичні семінари, аналізують інформа-

цію в мережі Інтернет. Даний факт свідчить про усвідомлення необхідності безперервної освіти протягом усієї професійної діяльності після закінчення навчання в університеті чи інституті.

Таким чином, результати анкетування засвідчують, що більшість з курсантів психологічно не налаштовані на навчання на курсах підвищення кваліфікації, серед очікувань домінують бажання підвищити професійну компетентність, яка пов'язується передусім із вивченням досвіду роботи своїх колег. Більшість лікарів не мають внутрішніх стимулів до навчання чи стажування і не пов'язують цей процес із можливістю професійного зростання.

Необхідно відмітити, що проблеми організації підготовки лікарів на етапі післядипломної освіти обумовлені не лише короткою тривалістю курсів, але й недостатністю матеріально-технічної бази для забезпечення практичних занять на сучасному рівні.

Література

1. Наказ МОЗ і АМН України від 12.09.2008 р. № 522/51 «Про затвердження Концепції розвитку вищої медичної освіти України».
2. Сучасний розвиток вищої медичної та фармацевтичної освіти й проблемні питання забезпечення якісної підготовки лікарів і провізорів / М.В. Банчук, О.П. Волосовець, І.І. Фещенко та ін. // Медична освіта. – 2007. – № 2. – С. 5–13.
3. Система управління якістю медичної освіти в Україні / І.Є. Булах, О.П. Волосовець, Ю.В. Вороненко та ін. – Дніпропетровськ: АРТ-ПРЕС, 2003. – 212 с.
4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.01.04 р. № 40 «Про затвердження положення про дистанційне навчання».
5. Питання розробки нормативів дистанційного навчання в післядипломній медичній освіті / Ю.В. Вороненко, О.П. Мінцер, Ю.П. Вдовіченко та ін. // Медична інформатика та інженерія. – 2008. – № 3. – С. 58–68.

В.И. Куцевляк, М.Г. Щеголева, Т.Г. Кроливец

ПРОБЛЕМЫ ОРГАНИЗАЦИИ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ И ЕГО ОЦЕНКА КУРСАНТАМИ ЦИКЛОВ

Освещен вопрос актуальности развития последипломного образования и необходимости внедрения в практику системы дистанционного образования. Охарактеризованы основные проблемы, связанные с обеспечением материальной базы для организации дистанционного обучения. Суммированы результаты анкетного опроса курсантов циклов последипломного образования на кафедре стоматологии детского возраста, ортодонтии и имплантологии. Проанализированы основные моменты восприятия уровня ожидаемой информативности во время повышения квалификации на циклах кафедры. Изучена мотивация докторов к участию в циклах повышения квалификации. Показано, что подавляющее большинство докторов не имеет мотива к повышению квалификации на циклах последипломного образования и не видит ценности в теоретическом освоении материала, а более охотно включается в практические занятия для обмена опытом работы.

Ключевые слова: последипломное образование, дистанционное образование, оценка образования, ожидаемая информативность, мотивация.

V.I. Kucevliak, M.G. Shchegolova, T.G. Krolivets

PROBLEMS OF POSTGRADUATE EDUCATION AND IT'S EVALUATION BY PARTICIPANTS OF CYCLES

The question of a necessity of post-graduate education and the need to put into practice a new type of education – the distance education were revealed. The main problems associated with providing this type of education with all equipment were characterized. The results of the survey of postgraduate education at the department of pediatric dentistry, orthodontics and implantology were summed up. The analysis highlights the perception of the expected information content during training cycles in our department. The motivation for doctors to participate in postgraduate courses was studied. The results showed that the majority of doctors weren't motivated to participate training courses and didn't see the value in theoretical absorption of any information. In the same time, they would like to join workshops to share experiences.

Key words: *post-graduate education, distance education, evaluation of education expected informativeness, motivation.*

Поступила 27.11.15